

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet 1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.2.2016

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Sisällys

1 Omaishoidon tuki tuen tarkoitus ja sisältö	2
1.1 Omaishoidon tuen hakeminen.....	3
1.2 Palvelutarpeen arviointi.....	3
1.3 Hoito- ja palvelusuunnitelma.....	4
1.4 Omaishoidon tuen myöntämisedellytykset.....	5
2 Päätös omaishoidon tuesta.....	6
2.1 Omaishoitosopimus.....	8
2.2 Omaishoitajan ilmoitusvelvollisuus.....	8
3 Omaishoidon tuen hoitopalkkio.....	8
3.1 Myönnettyt muut palkkiot vaikuttavat hoitopalkkioon.....	9
3.2 Myönnettyt etuudet vaikuttavat hoitopalkkioon.....	9
3.3 Omaishoidon palkkion maksaminen.....	10
3.4 Hoitopalkkion maksamisen keskeytys ja alentaminen.....	10
3.5 Omaishoitosopimuksen päättymisen.....	11
4 Hoitajaa koskevat ohjeet ja hoitajan tukeminen.....	12
4.1 Omaishoitajan eläke- ja tapaturmavakuutusturva.....	13
4.2 Vapaan järjestäminen.....	13
5 Asiakasmaksut.....	14

1 Omaishoidon tuki ~~tuen tarkoitus ja sisältö~~

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiooloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoidon tuki ~~tuella~~ tarkoitetaan ~~kokonaisuutta,~~ joka muodostuu hoidettavalle annettavista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja hoitotehtävää tukevista palveluista. Palvelut hoidettavalle määritellään hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Tuki ja omaishoitajan velvollisuudet hoitajalle määritellään omaishoitosopimuksessa, tarvittaessa omaishoitajalle tehdään oma asiakassuunnitelma.

Omaishoidon tukea koskevan lain (937/2005) tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon tuen toteutumista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja tukea omaishoitajan työtä.

1.1 Omaishoidon tuen hakeminen

Palvelutarpeen selvittely tehdään aina ennen tuen myöntämistä. Tukea haetaan suullisesti pyytämällä palvelutarpeen arviointi ja/tai kirjallisesti omaishoidon tuen hakemuksella. Tarvittaessa hakijaa pyydetään toimittamaan lääkärinlausunto, josta ilmenee hoidettavan terveydentila ja avuntarve.

Omaishoidon tuen asiakkuuksien hoito:

- vanhusten avopalveluissa ikääntyneiden omaishoitoperheet ja muistisairaiden omaishoitoperheet. Hakeminen tapahtuu pyytämällä Seniorineuvonnasta palvelutarpeen arviointi.
- vammaispalveluissa vammaisten omaishoitoperheet sekä lasten ja aikuisten omaishoitoperheet. Hakeminen tapahtuu omaishoidon tuen hakulomakkeella. Lomakkeita on satavilla vantaan kaupungin nettisivuilla, Vantaa-infossa ja vammaispalvelujen toimistolla. Hakemus palautetaan vammaispalvelujen toimistoon.

~~Hakemus palautetaan Vantaan kaupungin asiakasohjausyksikköön.~~

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

1.2 Palvelutarpeen arviointi

Omaishoidon tuen myöntämisestä päättäminen perustuu aina hoidettavan ja hoitajan monipuoliseen **elämäntilanteen**, toimintakyvyn ja voimavarojen arviointiin. Henkilön hoidon tarve sekä muiden välttämättömien palveluiden tarve ja määrä arvioidaan kotikäynnillä. Perustellusta syystä voidaan omaishoidon tuen hakemus käsitellä myös asiakirjojen perusteella ilman kotikäyntiä. Arvioinnin tueksi voidaan pyytää erikseen lääkärintodistus ja/tai eri asiantuntijoiden lausuntoja.

~~Hoidon ja huolenpidon tarve selvitetään kaikissa tapauksissa yksilöllisesti.~~

Palvelutarpeen arviointi tehdään tarvittaessa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilökunnan yhteistyönä. Jos omaishoitoperheenjäsenenä on lapsi, lapsen tilanne selvitetään erikseen ja kuullaan lasta. Omaishoidon tuen päätös tehdään lapsen etu huomioon ottaen. Arvioinnin tavoitteena on omaishoitoperheen kokonaistilanteen huomioon ottaminen ja tarvittavien palvelujen yhteensovittaminen.

Hoidettavan hoidon tarpeen määrittämisessä käytetään apuna toimintakykymittareita RaiScreeneri, MMSE, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden alle 16-vuotiaiden hoitoisuusarviointi. **Liitteenä mainitut lomakkeet.**

Aikuisen omaishoidon tuen hakijan toimintakyvyn arvioinnissa otetaan huomioon hoidon sitovuus, hoidettavan selviytyminen henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa, esim. liikkumisessa, pukeutumisessa, syömisessä, peseytymisessä, ja lääkityksestä huolehtimisessa sekä yöllisen hoidon tarpeessa. Lisäksi arvioidaan hakijan sosiaalinen toimintakyky, asuinympäristön toimivuus ja kuntoutumisen mahdollisuudet.

Lapsen (**alle 16-v.**) miksi ei **alle 18 v. johtuuko hoitoisuusarvioinnin lomakkeesta KYLLÄ** osalta tuen tarvetta arvioitaessa yhtenä arviointikriteerinä on, että lapsella on sairaudesta tai vammasta aiheutuva erityisen hoidon tarve ikäkehitystasoon nähden. Lapsen hoidon ja avun tarvetta verrataan saman ikäisen lapsen hoivan, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan tarpeisiin.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

1.3 Hoito- ja palvelusuunnitelma

Omaishoidon tuesta laaditaan yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Hoito- ja palvelusuunnitelma sisältää tiedot omaishoidon tukea koskevan lain mukaisista hoidettavan ja hoitajan oikeuksista koskevista säännöksistä ja niiden soveltamisesta.

Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan:

- omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö sekä hoidon sitovuus
- muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
- miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien ja muun poissaolon aikana
- hoidettavan näkemys ja mielipide
- oma työntekijä tai vastuutyöntekijä
- omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
- ~~hoitopalkkion määrä~~ (kirjataan päätökseen)
- hoitajalle järjestettävien alle vuorokauden virkistysvapaiden toteutuminen

Vastaavat tiedot voidaan myös kirjata Palvelutarpeen arviointiin ja palvelusuunnitelmaan.

1.4 Omaishoidon tuen myöntämisedellytykset

Palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään omaishoitoperheen kokonaistilanne ja millaisten palvelujen turvin perheen hyvinvointia on mahdollista tukea. Selvityksessä kiinnitetään huomio sekä voimavaroihin että selviytymisessä ilmeneviin haasteisiin. Omaishoidon päätökseen vaikuttaa perheen tilanne, myönnetyt muut palvelut ja myöntämisessä käytettävien mittareiden antama tieto.

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen etuus. Sitä maksetaan kaupungin talousarviossa myönnetystä määrärahasta eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville. Omaishoidon tuesta annetun lain 3 §:n mukaan kunta voi myöntää omaishoidon tukea, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

1. henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotiloissa hoitoa tai huolenpitoa
2. hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palvelujen avulla
3. hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
4. omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävä
5. Hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva
6. tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista

Hoitoa tarvitsevan henkilön **tosiasiallinen** kotikunta tulee olla Vantaa. Jos hoidettavan kotikunta vaihtuu, on hakemus omaishoidon tuesta laitettava vireille uudessa kotikunnassa.

Omaishoito tapahtuu hoidettavan kotona. Hoitajan kotona järjestettyyn hoitoon voidaan soveltaa perhehoitolain (236/2015) säännöksiä. **Tällöin tehdään toimeksiantosopimus perhehoidon järjestämisestä perhehoidon tuottajan kanssa.**

Omaishoidon tukea ei myönnetä sosiaali- ja terveydenhuollon hoitokoteihin tai kunnan palvelutaloasuntoihin. Yksityisiin palvelutaloihin omaishoidon tukea voidaan myöntää, jos omaishoidon tuen kriteerit muuten täyttyvät.

Omaishoidon tuen avulla tuetaan kotona asumista, mutta pelkästään asioiden hoito tai kodinhoito ei ole riittävä peruste omaishoidon tuen myöntämiselle.

2 Päätös omaishoidon tuesta

Omaishoidon tuen päätöksenteko perustuu asiakkaan tilanteen arviointiin, kotona asumista tukevaan palvelukokonaisuuteen sekä seuraaviin asiakkuuskriteereihin:

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

**Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut**

Lapset	Hoitoryhmä 1	Hoitoryhmä 2
	Hoidettava tarvitsee toiminnoissa sairauden tai vamman johdosta jatkuvaa päivittäistä hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Hoidettavalla lapsella on lääkärin diagnoosiin ja hoitoisuusarviointiin perustuen vähintään keskivaikea haitta verrattuna terveen lapsen toimintakykyyn. Lapsen hoitoisuus vähintään 20/45 (keskivaikea haitta).	Hoidettava tarvitsee toiminnoissa sairauden tai vamman johdosta runsaasti hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa jatkuvasti kaikkina vuorokauden aikoina Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti myös öisin. Hoidettavalla lapsella on lääkärin diagnoosiin ja hoitoisuusarviointiin perustuen vaikea haitta verrattuna terveen lapsen toimintakykyyn. Lapsen hoitoisuus vähintään 31/45 (vaikea haitta).

Aikuiset ja ikääntyneet	Hoitoryhmä 1	Hoitoryhmä 2
	Hoidettava tarvitsee sairauden tai vamman johdosta jatkuvaa päivittäistä hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Omaishoidon tuki on vaihtoehto esim. säännölliselle, päivittäiselle kotihoidolle tai palvelutaloasumiselle. Rai ja MMSE-arviointi: ADLH > 1 tai IADL > 5 (arjen perustoiminnot) tai CPS ≥ 2 ja MMSE ≤ 24/30 (päätöksentekokyky) tai DRS > 6 ja GDS > 15/30 (masennus) optimaalisesta hoidosta huolimatta	Hoidettava tarvitsee sairauden tai vamman johdosta runsaasti hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa jatkuvasti kaikkina vuorokauden aikoina. Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti myös öisin. Rai ja MMSE-arviointi: ADLH ≥ 3 ja IADL > 15 (arjen perustoiminnot) tai CPS ≥ 3 ja IADL > 10 tai MMSE ≤ 17/30 optimaalisesta hoidosta huolimatta (päätöksentekokyky) tai MAPLE 4 tai 5 (palvelutarve) tai vaikeat hoitoon reagoimattomat psyykkiset, sosiaaliset tai turvallisuuteen liittyvät ongelmat kuten jatkuva harhaisuus, täysi aloitekyvyttömyys, oman hoidon laiminlyönti

Hoitoryhmä 3

~~Erityispalkkio (1335,19 € kuukaudessa 1.1.2015 alkaen)~~
~~Ei lakisääteinen~~

~~Raskasta, ympärivuorokautista hoivaa tai sairaalatasoista hoitoa korvaava kotona tapahtuva hoito. Erityistilanteet, joissa esimerkiksi omaiset tai läheiset ottavat pitkäaikaishoidossa olevan hoidettavan kotihoitoon ja hoitaja jää hoidon toteuttamisen vuoksi pois ansiotyöstä, eikä saa muuta korvausta ansiotulon menetyksestä. Tässä hoitoryhmässä päätökset ovat pääsääntöisesti~~

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

~~määräaikaista. Palkkion myöntäminen edellyttää moniammatillisen työryhmän käsittelyä.~~

~~Rai ja MMSE-arvioinnin kriteerit:~~

- ~~• CPS=5-6 ja ADLH $\geq$ 4~~
- ~~• CPS 4-5 ja/tai ADLH 4~~

~~Lapsen hoitoisuus vähintään 31/45~~

Päätös omaishoidon tuesta tehdään hoidettavalle. Päätöksen tekee sosiaali- ja terveydenhuollon viranhaltijoiden päätösvaltaa koskevassa ohjeessa määritelty **työntekijä**. Hakemus voidaan tarvittaessa käsitellä työryhmässä.

Omaishoidontuki myönnetään päätöksenteosta seuraavan kuukauden alusta tai kun määrärahaa on vapautunut. Tukea ei makseta takautuvasti.-

~~Omaishoidon tuki myönnetään hakemuskuukautta seuraavan kuukauden alusta, edellyttäen, että hoitosuhde alkaa ja kestää hakemuskuukautena vähintään 7 vuorokautta.~~

LAKIKONSULTAATIO: Hakemus on käsiteltävä kohtuullisessa ajassa ja omaishoidon tuki voidaan myöntää päätöksentekoa seuraavan kuun alusta alkaen. Päätös on tehtävä myös siinä tapauksessa, että määrärahan loppumisen johdosta tukea ei voitaisi myöntää. Hakijalle myönnetään tällöin omaishoidon tuki (jos hän täyttää kriteerit) ja toteuttamisen estää tällöin määrärahan loppuminen ja se pitää olla mainittuna päätöksen perusteluissa. Hakijalle ilmoitetaan heti kun rahaa toteutukseen on taas käytettävissä.

Päätös tehdään toistaiseksi. Erityisestä syystä päätös voi olla määräaikainen.

Hoito- ja palvelusuunnitelma laaditaan kaikille asiakkaille, joilla on sopimus omaishoidon tuesta. **Vastaavat tiedot voidaan myös kirjata Palvelutarpeen arviointiin ja palvelusuunnitelmaan.** Jos hoidettavan hoito- ja palvelusuunnitelmaa muutetaan niin, että palkkio muuttuu, siitä tehdään uusi päätös.

Omaishoitaja saa ohjausta omaishoidon toteutukseen liittyvissä kysymyksissä **tuen myöntäneen työyksikön työntekijältä**. Omaishoidon tilannetta seurataan

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

tuen myöntäneen yksikön työntekijän tai jonkun muun sosiaali- ja terveydenhuollon yksikön työntekijän toimesta. Tarvittaessa tilanne tarkistetaan omaishoitoperheen pyynnöstä tai tilanteen muuttuessa.

2.1 Omaishoitosopimus

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välillä sopimus, jonka liitteenä on hoito- ja palvelusuunnitelma tai palvelutarpeen arviointi ja palvelusuunnitelma.

Omaishoitosopimuksessa sovitaan:

- hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta
- hoitajalle järjestettävistä vapaapäivistä
- määräaikaisen sopimuksen kestosta
- hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä
- sopimuksen irtisanomisesta
- muista hoitoa koskevista seikoista

2.2 Omaishoitajan ilmoitusvelvollisuus

Omaishoitajalla on ilmoitusvelvollisuus tuen myöntäneeseen yksikköön seuraavissa asioissa:

- omaishoidettavan tilaan liittyvät muutokset
- omaan omaishoitajana toimimiseen liittyvät muutokset
- omaishoidon tukeen vaikuttaviin etuuksiin liittyvät muutokset
- asumiseen ja asuinpaikkaan liittyvät muutokset

Muutostilanteissa omaishoidon tuesta tehdään uusi arvio. Tarvittaessa muutetaan omaishoidon sopimusta tai päätetään omaishoitosopimus. Jos muutoksen ilmoittaminen on laiminlyöty ja tämän seurauksena on maksettu omaishoidon tuen palkkiota perusteetta, perusteetta maksettu palkkio peritään takaisin.

3 Omaishoidon tuen hoitopalkkio

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Omaishoidon tukea koskevan lain mukaan palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Vantaa maksaa omaishoidon tukea kahdessa kolmessa eri hoitoryhmässä. Palkkioiden määrä hoitoryhmissä yksi ja kaksi perustuu lakiin omaishoidon tuesta. Lakisääteistä tasoa korkeampi hoitoryhmä kolme on tarkoitettu ympärivuorokautista / sairaalatasoista hoitoa korvaaviin, pääsääntöisesti määräaikaisiin erityistilanteisiin.

Hoitoryhmä 1

Vähimmäishoitopalkkio (387,49 € kuukaudessa 1.1.2016 alkaen)

Hoitoryhmä 2

Korotettu hoitopalkkio (774,98 € kuukaudessa 1.1.2016 alkaen)

3.1 Myönnettyt muut palvelut vaikuttavat hoitopalkkioon

Hoidettavat sijoittuvat hoitoryhmiin samojen asiakkuuskriteerien perusteella, mitä on käytössä kotihoidossa, palveluasumisessa sekä ympärivuorokautisessa hoidossa. Jos asiakas saa muita palveluja enemmän kuin 40 h viikossa tai hän on osan vuorokaudesta muualla kuin kotona niin, että hoidon sitovuus oleellisesti vähenee, hoitopalkkio maksetaan sen ryhmän mukaan, joka vastaa hoidon sitovuutta ja vaativuutta. Muita palveluja voivat olla esim. päivähoito, kotihoito tai henkilökohtainen avustaja. Hoidettava voi olla päivisin esim. säännöllisessä suojatyössä, työtoiminnassa, päivähoidossa, koulussa, päiväsairaalassa tms.

3.2 Myönnettyt etuudet vaikuttavat hoitopalkkioon

Jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemään omaa tai toisen työtä ja hoidettava kuuluu hoitoryhmään kaksi tai kolme, hoitajalla ei ole oikeutta omaishoidon tukeen mikäli hänellä on:

1. vähäistä suurempia työtuloja
2. oikeus sairausvakuutuslain (1224/2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan
3. oikeus vuorotteluvapaalain (1305/2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen

Hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työeläkeindeksin mukaan (työntekijän eläkelaki 395/2006 § 96).

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos:

- hoidon sitovuus sekä hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä tai
- siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.

Kansaneläkelaitoksen maksaman äitiys- tai vanhempainrahakauden ajalle ei myönnetä omaishoidon tukea. Omaishoidon tuen ulkopuolelle jäävät myös kunnallista kotihoidon tukea saavat lapset.

3.3 Omaishoidon palkkion maksaminen

Tuki maksetaan hoitajalle kuukausittain kuukauden viimeisenä päivänä jälkikäteen. Esimerkiksi lokakuun palkkio on maksussa marraskuun viimeisenä päivänä. Tuki on veronalaista tuloa.

Useampi henkilö voi osallistua hoidettavan hoitoon. Koko tuki maksetaan **yhelle** hoidosta vastaavalle henkilölle. **Tehty poikkeuksellinen järjestely kirjataan omaishoidon sopimukseen.**

3.4 Hoitopalkkion maksamisen keskeytys ja alentaminen

Omaishoitajalla on velvollisuus ilmoittaa hoidossa tapahtuvista keskeytyksistä asiakasohjausyksikköön **tuen myöntäneen yksikön työntekijälle.**

Hoitajasta johtuvasta syystä palkkion maksaminen keskeytyy välittömästi.

~~Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti yhtäjaksoisesti kuukaudessa yli 7 vrk ajaksi hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, keskeytyy myös hoitopalkkion maksaminen. Hoitopalkkio maksetaan kuukauden aikana toteutuneista hoitopäivistä.~~

Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Jos hoito- ja palvelusuunnitelmassa on sovittu hoidettavan ympärivuorokautisesta hoidosta muualla kuin kotona osana hoidon kokonaisuutta, omaishoidon tukea alennetaan seuraavasti:

Hoidon jaksotus	Palkkion alennus
3 viikkoa kotona, 1 viikko muualla	25 %
2 viikkoa kotona, 2 viikkoa muualla	50 %

Hoidettavalle tai hoitajalle myönnetty kuntoutus ei vaikuta hoitopalkkion maksamiseen.

~~Omaishoitoperheen pitkäaikaisesta oleskelusta ulkomailla tulee ilmoittaa omaishoidon tuen vastuuhenkilölle. Pitkäaikainen oleskelu muualla kuin kotimaassa voi olla vaikutuksia palkkion maksuun. Tilanne arvioidaan aina yksilöllisesti.~~

3.5 Omaishoitosopimuksen päättyminen

~~Sopimusta tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten johdosta tai mikäli siihen muutoin on aihetta. Hoitajalla on velvollisuus tiedottaa hoidettavan toimintakyvyssä ja hoidossa tapahtuvista muutoksista. Aiheetta maksettu palkkio peritään takaisin. Omaishoidon tuen päättyessä asiasta tehdään aina päätös, joka annetaan tiedoksi myös hoitajalle. Määräaikainen sopimus päättyy ilman erillistä päätöstä.~~

Sopimus päättyy ilman irtisanomista sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi tai hänet siirretään pitkäaikaiseen hoitoon.

Omaishoitosopimus voidaan puolin tai toisin irtisanoa päättymään. Hoitajan irtisanomisaika on yksi kuukausi ja kaupungin irtisanomisaika on kaksi kuukautta irtisanomista seuraavasta kuukaudesta. Hoitajan irtisanoessa sopimuksen voidaan hänen pyynnöstään noudattaa lyhyempääkin aikaa, mikäli se hoidon kannalta on tarkoituksenmukaista.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi, jos hoidon jatkuessa voidaan katsoa, että hoidettavan tai hoitajan terveys ja/tai turvallisuus vaarantuu, mikäli sopimusta jatketaan. Tällöin omaishoidontuen palkkion maksaminen päättyy välittömästi. Hoitajaa ja hoidettavaa kuullaan ennen sopimuksen purkamista. Puutteen korjaamiselle voidaan antaa määräaika. Sopimuksen purkamisesta tehdään päätös hoitajalle. Asiakkaalle tehdään päätös omaishoidon tuen päättymisestä.

4 Hoitajaa koskevat ohjeet ja hoitajan tukeminen

Hoitajaksi soveltuu henkilö, jonka hoidettava on hoitajakseen hyväksynyt. Lisäksi omaishoitajan tulee olla elämäntilanteensa, terveytensä ja toimintakykynsä puolesta soveltuva omaishoitajaksi. Omaishoitaja voi olla omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö.

Tarvittaessa voidaan pyytää omaishoitajan terveydentilasta lääkärinlausunto, joka sisältää kannanoton hänen toimintakyvystään. Sotilasvammalain piiriin kuuluvan hakijan, jonka haitta-aste on vähintään 20 %, tulee toimittaa hakemuksen liitteeksi Valtiokonttorin päätös. Omaishoidon tukea ei myönnetä, jos hoitajalla on muistisairaus, mielenterveyden ongelmia, päihteiden väärinkäyttöä tai hoitajan toimintakyky ja muu terveydellinen tila selvästi rajoittaa häntä toimimasta omaishoitajana, vaikka rinnalle voitaisiin järjestää riittävä määrä hoidettavalle tulevia palveluja ja tukea. Omaishoitajan soveltuvuus tehtävään arvioidaan.

Omaishoitajan tulee olla pääsääntöisesti 18-vuotias. Jos kuitenkin omaishoitajaksi hyväksytään alle 18-vuotias henkilö, tulee erityisesti kiinnittää huomiota hoitajan sopivuuteen, työtuntien määrään, sopimuksen tekoon, vastuukysymyksiin sekä siihen, ettei oppivelvollisuuden suorittaminen vaarannu.

Omaishoidon tuki koostuu hoitopalkkiosta, hoidettavalle myönnettävistä palveluista ja hoitajalle suunnatusta erilaisesta tuesta. Asiakkaan ja omaishoitajan oma työntekijä on **tuen myöntäneen yksikön työntekijä**, johon omaishoitoperhe voi olla yhteydessä omaishoitoon liittyvissä asioissa. **Työntekijä seuraa omaishoitajan hyvinvointia vähintään joka toinen vuosi toteutettavien**

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

~~tapaamisten yhteydessä. Palveluohjaaja kutsuu omaishoitajan vähintään joka toinen vuosi hyvinvointi- ja terveystarkastustapaamiseen. Kutsu ei koske työterveyshuollon piirissä olevia omaishoitajia.~~

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhteessa Vantaan kaupunkiin, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Hoitajan eläketurva määräytyy kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaisesti.

4.1 Omaishoitajan eläke- ja tapaturmavakuutusturva

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003). Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehnyt kunta ottaa tapaturmavakuutuslain (608/1948) 57 §:n mukaisen vakuutuksen hoitajalle. Hoitotilanteessa tapahtuneesta tapaturmasta tulee ilmoittaa omalle palveluohjaajalle **työntekijälle**.

4.2 Vapaan järjestäminen

Lakisääteinen vapaapäiväoikeus on **hoito**ryhmään kaksi ja kolme hoitoryhmään kuuluvilla asiakkaila. Ryhmässä yksi vapaapäiväoikeus on mahdollista vain erityisen perustelluista syistä (ympäri vuorokautisen hoivan kriteerit täyttyvät).

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin (hoito ei ole keskeytynyt yli 7 vuorokauden ajaksi) sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin.

Omaishoidon tuen vapaapäiviä järjestetään päivätoiminnassa, lyhytaikaisessa hoidossa, perhehoidossa, sijaishoitajan toimeksiantosopimuksella hoidettavan kotona sekä palvelusetelillä tehostettuun asumispalveluun tai kotiin ostettavaan palveluun.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet
1.3.2016 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Hoitajan jaksamisen tukemiseksi vapaapäivät suositellaan pidettäväksi kuukausittain. Omaishoitaja voi kuitenkin säästää vapaapäiviä ja pitää vapaata pidemmän jakson kerralla. Vapaapäivät tulee käyttää viimeistään kuuden kuukauden kuluttua niiden syntymisestä.

tai Vapaapäiviä voi kerryttää enintään 3 kuukaudelta. Kuluvan vuoden lakisääteiset vapaapäivät on käytettävä seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Lakisääteisiä Vapaapäiviä ei voi käyttää tulevilta kuukautilta tai kuluvalta kuukaudelta etukäteen.

LAKIKONSULTAATIO: Omaishoitajalla on omaishoitolain mukaan ehdoton oikeus saada vapaata kolme täyttä kalenteripäivää niinä kalenterikuukausina, joina hoitoon käytetty sidonnaisuus on täyttänyt omaishoitolain tarkoittamat edellytykset. Omaishoitajalla on oikeus pitää kertynyt vapaa joko kuukausittain tai kerätä niitä pitempää vapaata varten. Laissa ei ole säännöksiä siitä, milloin kertynyt vapaa on pidettävä.

5 Asiakasmaksut

Omaishoitajan lakisääteisen vapaapäivän ajaksi järjestetyistä sosiaalipalveluista peritään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakiin perustuvan maksu.

Omaishoidon tuen lisäksi myönnettävistä sosiaali- ja terveystalveluista peritään maksut. Palvelusta perittävä maksu voidaan alentaa tai poistaa asiakasmaksulain 11§:n nojalla.

LAKIKONSULTAATIO: Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain 6 b § 1 momentti rajoittaa kunnan mahdollisuutta periä maksuja omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana annettavista palveluista. Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisista palveluista perittävä vuorokausikohtainen asiakasmaksu on 1.1.2016 lähtien enintään 11,50 euroa.